

Seminář Kritické myšlení v knihovnách

Autor: Mgr. Pavlína Lišovská

Číslo: roč. 3, č. 3/2017

Rubrika: Učíme se

Klíčová slova:

knihovny, semináře, vzdělávání, čtenářství, kritické myšlení, metody

V měsíci květnu připravilo Centrum dětského čtenářství Knihovny Jiřího Mahena v Brně vzdělávací seminář pro knihovníky na téma „kritické myšlení“, o jehož náplni se dozvíme v následujícím článku.

O akci

Dne 10. května 2017 pořádalo [Centrum dětského čtenářství](#) vzdělávací seminář na téma „kritické myšlení v knihovnách“, jenž se zaměřil ve svém obsahu na **práci s literárními texty nejen u dětí starších, ale také se začínajícími čtenáři a nečtenáři**. Pro účastníky byly připraveny dva praktické dvou a půl hodinové workshopy, v nichž si vyzkoušeli řadu zajímavých metod sami na sobě, aby na základě této vlastní zkušenosti mohli vše aplikovat v praxi ve své knihovně s jimi vybranými texty.

Workshopy

První z workshopů lektorovala paní **Mgr. Jarmila Sulovská** z Technické univerzity v Liberci z Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické, jež patří k předním českým didaktikům. Její dílna nesla název **Čteme, hrajeme si, smějeme se v knihovně** a zaměřovala se na práci s dětmi 2. stupně základní školy a na žánr poezie. O dětech na druhém stupni se obvykle říká, že jsou apoetičtí, že neradi čtou básně a nerozumí jim. Paní Sulovská hovořila o své dlouholeté praxi, kdy vedla spoustu žáků a studentů na různých stupních škol a vždy se přesvědčovala o tom, že velmi záleží na podání této látky, aby k ní žáci našli cestu. Účastníci od ní získali mnoho materiálů se zaznamenanými básnickými texty, na nichž si pak vyzkoušeli řadu metod. Mezi těmi, jež velmi zaujaly, bylo např. *skládání básně ve skupině* podle smyslu, kdy každý z účastníků byl jeden z veršů básně, nebo třeba vymýšlení názvu básně, případně vizualizace poezie prostřednictvím obrazů – ze čteného textu vytvoření obrazu a následné porovnání s originální ilustrací (ukázka na obrázcích J. Čapka) a mnohé další. Z hodnocení účastníků vím, že za velmi podnětný považovali přístup lektorky k tématu a k práci, zaujaly je mnohé metody, neboť, jak se sami vyjádřili, o poezii v takových souvislostech neuvažovali nebo je dané metody nenapadlo použít při práci s ní.

Účastníci workshopu (autor: archiv KJM)

Ve druhém z workshopů se prostřednictvím lektorky **Mgr. Kateřiny Šafránkové**, jež v současnosti působí na volné noze a jež patří k osobnostem spojeným se vzdělávacím programem Čtením a psaním ke kritickému myšlení, seznámili účastníci s možnostmi práce s dětmi malými, jež teprve začínají číst nebo ještě nečtou vůbec – workshop nesl název **Čteme s „nečtenáři“**. Za velký přínos lze považovat skutečnost, že lektorka využívala při své práci zejména obrazové publikace (mnohdy zahraniční, doposud u nás nepřeložené), které děti vnímají a mají rády. Práce s obrázkovou knížkou je náročná v tom, že lektor musí přesně vědět, jaký obraz bude následovat a do jaké míry umožní v danou chvíli dětem odkrýt tajemství příběhu. Účastníkům pak předvedla, jak vypadá práce s obrázkovou knížkou, jak nastavit práci s ní tak, aby se děti nenudily, aby je bavilo se při objevování příběhové záhady posunovat dál. Účastníky velmi pobavila práce s knížkou Gruffalo, během níž sami zjistili, jak snadno se lze nadchnout pro práci a příběh. Během řízeného čtení postupně účastníci odhalovali příběh o smutném slůněti, lvovi a myšce nebo právě o Gruffalovi, vysvětlili si také principy vyvozování klíčových slov z obrázků apod.

Shrnutí

Seminář se nesl ve velmi přátelském duchu a inspirace, jež přicházela ze strany lektorek, se velmi rychle šířila mezi přihlížející knihovníky a knihovnice, kteří se s chutí zapojovali do nastolených diskuzí a vyměňovali si své zkušenosti či postřehy z prožitých zkušeností přímo na semináři. Ačkoliv by se mohlo zdát, že čtení textu je jednoduchou záležitostí, není tomu tak vždy.

Pokud potřebujeme jen přečíst, pak ano, ale pokud potřebujeme, aby děti pochopily, je důležité je vést do hloubky čtených příběhů a textů a motivovat je k přemýšlení o slovech a jejich záměrech.

Pokud budeme umět děti motivovat a vhodně je nasměrujeme, zcela jistě v nich probudíme zájem o čtení ještě větší, protože se jim otevrou neskutečně široké možnosti, co si z textů mohou odnášet, co jim mohou dát pro ně a jejich život a hlavně co to v nich vyvolá za emoce. Věřím, že všichni účastníci si odnesli celou řádku inspirativních podnětů i materiálů, s nimiž mohou dále pracovat či si je prostudovat k dalšímu použití, stejně tak věřím, že i když některé metody byly známější, že se vždy objevil nějaký jejich nový rozměr, o němž doposud neuvažovali, **a ukázal jim další možnost, kudy vést práci s dětským čtenářem jakéhokoliv věku.**

Citace

LIŠOVSKÁ, Pavlína. Seminář Kritické myšlení v knihovnách. *Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství* [online]. roč. 3, č. 3/2017 [cit. 2017-10-13].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/kriticke-mysleni.

ISSN 1804-4255.